

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" oktobra numurā 2
- Apbalvoti konkursa "Sējējs 2024" laureāti 2
- LAD – pārmaiņām un maksājumiem gatavs 4
- Mazie putnkopji sadarbības 5
- Ziemas kviešu šķirņu maisījumu izvērtējums 6
- Ar "Thermoseed" metodi apstrādātu sēklu izmantošanas novērtējums 8
- Mājdzīvnieku loma dārzkopības tehnoloģijās. Un ne tikai .. 10
- Bruto seguma aprēķini – turpmāk elektroniski 11
- Pieejams meža apsaimniekošanas CO₂ bilances kalkulators 12
- Atliek atmežošanas regulas piemērošanu 13
- Uzlabota lauku saimniecību datu uzskaitē un analīzē 13
- Brīdina par augsnes eroziju Eiropā 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2024. gada decembrī 14
- Strādāt ar prieku piena lopkopības saimniecībā 15
- "Lāses AM" – lielākā bioloģiskā saimniecība pēc apgrozījuma 16

Foto: Ilze Skudra

AKTUALITĀTES

"NOVADA GARŠAS" PRODUKTU KONKURSĀ 21 ZELTA MEDAĻA

No teju 170 produktiem, kurus 82 ražotāji bija iesnieguši vērtēšanai šī gada "Novada Garšas" produktu kvalitātes konkursā, augstāko vērtējumu jeb zelta medaļas saņēma 21 produkts, sudraba – 46, bet bronzas – 36.

Arī šogad iesniegto produktu vērtēšana triju dienu garumā notika Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) Lauksaimniecības un pārtikas tehnoloģiju fakultātē (LPTF). Ja pērn žūrijā strādāja 19 eksperti, tad šogad to skaits jau sasniedza 33 – pārtikas tehnologi, vadošie pētnieki, docenti, pavāri un dzērienu eksperti lika lietā visas savas maņas un zināšanas, lai izpētītu iesniegtos produktus.

Elīna Ozola, LLKC Lauku attīstības nodaļas vadītāja: "Lai arī šogad vērtējamo produktu bija mazāk nekā pērn, kad žūrijai nā-

cās analizēt 187 produktu kvalitātes rādītājus, lielāks bija ražotāju skaits, tā nodrošinot lielāku produktu dažādību. Trīs dienas žūrijai arī šogad bija izaicinājumu un atklājumu piepildītas."

Viena no žūrijas atziņām – ražotājiem vairāk jāpiedomā, ko tieši viņi piegādā vērtēšanai: "Tīra izspiesta ābolu sula nav produkts. Tajā nav, ko vērtēt. Ja vēlas saņemt atbildi uz jautājumu, kādas ābolu šķirnes

Iesniegtos gaļas produktus vērtēja Mg. sc. ing. Janīna Kīvīte, pārtikas tehnologs Jānis Skalbe, "Meat Shop" gaļas ceha īpašnieks/vadītājs Kristaps Valdmanis, SIA "DAGVAR" īpašnieks Rihards Valdmanis, "Miro" restorāna šefpavārs Edgars Balodis

► 3. lpp.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" OKTOBRA NUMURĀ

Žurnāla oktobra izdevumā lasiet interviju ar Lauku atbalsta dienesta (LAD) direktora pienākumu izpildītāju Induli Āboliņu par LAD gatavību tiešo maksājumu sezonai, atbalsta likmju aprēķinu un darbiem, kas vēl šogad zemniekiem jāpaveic, lai saņemtu maksājumus tajos atbalsta veidos, kam ir pieteikušies.

Par videi draudzīgu saimniekošanu Zviedrijas piena lopkopības fermās žurnāla oktobra izdevumā raksta LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere.

Reizi divos gados Vācijas pilsētā Hannoverē notiek viena no pasaulē nozīmīgākajām lauksaimniecības dzīvnieku izstādēm "EuroTier", kuras ietvaros tiek organizēts inovāciju konkurss par labākajiem jauninājumiem, kas pēdējos divos gados radīti nozarē. Kādi tie ir, kuras inovācijas sāņēmušas zelta, kuras – sudraba medaļas, lasiet žurnālā.

Par to, cik liela nozīme efektīvā piena lopkopībā ir dzīvnieka spējai labi pārstrādāt barību, raksta LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītāja Anita

Siliņa. Savukārt veterinārārsts Dainis Arbidāns raksta par piena perioda nozīmi kvalitatīvas vaislas teles ieguvē.

Kā gaļas liellopus audzē Kurzemē, par to žurnāla autore Ilzes Rūtenbergas-Bērziņas raksts, kas tapis pēc Gaļas liellopu audzētāju biedrības organizētā pieredzes apmaiņas brauciena uz z/s "Kalna Ventinieki" Nīkrāces pagastā, z/s "Nodegi" Bunkas pagastā un z/s "Valti" Skrundas pagastā.

Aitkopjiem lietderīgs būs Latvijas Aitu audzētāju asociācijas aitu vērtēšanas speciālistes Dinās Avotiņas raksts par aitu barības nodrošinājumu ziemas periodam.

Kazkopības nozarē ienāk pasaules prakse – žurnālā raksts par Latvijas Kazkopības biedrības mērķtiecīgo darbu, kas veltīts saimnieku izglītošanai kazu mākslīgajā apsēklošanā.

Kā tikt galā ar gliemjiem, jo īpaši Spānijas kailgliemežiem, raksta Latvijas Apvienotās putnkopības asociācijas pārstāve Anna Ērliha – izrādās šeit neatsverams palīgs var būt vairāku šķirņu pīles.

Zirgkopības entuziastiem interesants būs raksts par jātnieka palīgu jeb grūmu Karinu Krauzi, kura gādāja par paraolimpiskās iedaļes čempionu

Rihardu Sniku un viņa izcilo zirgu *King of the Dance*.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2025_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos.

Iveta Tomsons, LLKC Apgāda vadītāja

AKTUALITĀTES

APBALVOTI KONKURSA "SĒJĒJS 2024" LAUREĀTI

Apbalvošanas ceremonijā Mālpils muižā pasludināti Zemkopības ministrijas konkursa "Sējējs 2024" laureāti un veicināšanas balvu ieguvēji. Konkursa "Sējējs" laureātus sveica un balvas piešķīra astoņās konkursa nominācijās.

Šogad konkursam apaļa jubileja – tas notika jau 31. reizi. Laureātus apbalvošanas ceremonijā sveica zemkopības ministrs Armands Krauze, Saimes priekšsēdētāja Daiga Mieriņa un Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs.

Zemkopības ministrs Armands Krauze: "Zemkopība un lauksaimniecība ir mūsu tautas dzīvesziņa. Tā kopš valsts pirmsākumiem ir bijusi labklājības pamats. Laiki mainās, tomēr nemainās cilvēku vajadzība pēc pārtikas un kvalitatīviem produktiem. Nebaidos apgalvot, ka Sējēju saime vislabāk saprot Latvijas

zemi, ciena to un zina tās patieso vērtību. Dziļā cieņā pateicos visiem "Sējējs 2024" balvas laureātiem un pretendentiem par jūsu darbu un sasniegumiem, un novēlu turpināt nest savā sirdī ticību jūsu dzīves aicinājumam un mūsu valstij."

Konkursa "Sējējs 2024" laureāti

- Par mūža ieguldījumu lauksaimniecībā – Agita Hauka, Latvijas Zemnieku federācijas valdes priekšsēdētāja.
- Gada lauku saimniecība – z/s "Sniedzis", Jelgavas novada Sesavas pagasts.
- Gada uzņēmums pārtikas ražošanā – AS "Balticovo".
- Ģimene lauku sētā – Barkānu ģimene, z/s "Meijas", Ludzas novada Zvirgzdenes pagasts.
- Jaunais veiksmīgais zemnieks – Artis Čoičs, Ludzas novada Salnavas pagasts.

- Gada vietējās pārtikas tirgotājs – SIA "Lauku rudzupuķe", veikals "Rāmkalni" (atpūtas parks).

- Bioloģiskā lauku saimniecība – SIA "3Dpro", Madonas novada Ērgļu pagasts.

- Gada LEADER projekts vietējā rīcības grupā – SIA "Safira L", projekts "Ražošanai nepieciešamo pamatlīdzekļu iegāde augļu, ogu un dārzeņu pulveru ražošanā", biedrība "Rēzeknes novada partnerība".

- Rītdienas sējējs – mazpulka dalībnieks – Līva Liepa, Daugmales mazpulks "Dzirkstelīte".

Konkursa laureāti saņēma Gada balvu "Sējējs" (bronzas statuja), diplomu un naudas balvu. Plašāka informācija par konkursu pieejama tīmekļvietnē www.sejajs.lv.

ZM Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, [laukutikls@llkc.lv](http://laukutikls.lv)

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Jau vairākus gadus notiek sadarbība ar Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikumu, kura audzēkņi praktizējas dažādu produktu prezentēšanā, pasniedzot tos žūrijas vērtējumam

◀ 1. lpp.

noteiktām garšas īpašībām izvēlēties, labāk konsultēties ar auglīkopības ekspertiem,” uzsver LBTU LPTF vadošā pētniece Dr. sc. ing. **Iloņa Dabiņa-Bicka**.

Savukārt restorāna “Vīna studija” vadītājs **Ainārs Reinšmits** ražotājus aicina vairāk domāt par līdzsvaru dzērienu garšā: “Šogad dzērienos ļoti “lec ārā” cukurs un skābums, – dažos cukuru vispār nevar atrast. Ļoti interesanti un labi šoreiz ir bezalkoholiskie un karstie dzērieni – tiešām kvalitatīvi.”

Svaigas un pārstrādātas gaļas kategorijā vērtēšana ritēja klusi un ļoti nopietni. Ik pa laikam atskanēja vien klusas, savstarpējas konsultācijas: “Kādēļ šim buljonam veidojas nogulsnes? Vai temperatūra būtu pie vainas?”

LBTU pārtikas tehnologs **Jānis Skalbe** secina – daudzu iecienītajai doktordesai varbūt jāmaina nosaukums, jo tās kvalitātes rādītājiem, lai arī seni, tomēr ir savi standarti: “Doktordesai jābūt ļoti viendabīgai, bez gaisa burbuļu radītiem caurumiem, kādus mēs te redzējām. Varbūt šādu desu labāk saukt vienkārši par vārītu desu?”

“Ir apsveicami, ka mazie ražotāji nāk ārā no pelēkās zonas, produkti ir garšīgi, bet – bija arī kāda burgera gaļa, kas šādi tomēr nedrīkstētu saukties,” atklāj “Meat Shop” gaļas ceha īpašnieks un vadītājs **Kristaps Valdmanis**.

Pozitīvas atsauksmes par garšas kvalitāti izpelnījās iesniegtie piena produkti, kā arī konservētais Alūksnes zutis. “Būtu jādomā par zivs mūsdienīgāku iepakojumu, bet – viss jau noteikti atduaras pret cenu, jeb – gala patērētāja pirk-

spēju,” atzīst “Pavāru Kluba” valdes loceklis un restorāna “Entresol” šefpavārs **Viesturs Lasmanis**. Viņa viedoklim pievienojās arī “Novada Garšas” ilggadējais sadarbības partneris, šefpavārs **Gundars Lasmanis**: “Es tomēr aicinātu zivju konservu ražotājus padomāt par to, kā zivs izskatās brīdī, kad es atveru konservu kārbas vāku. Acij tīkamāka noteikti būs zivs, kas dekorēta ar kādu burkāna šķēli, lauru lapiņu vai zaļumu zariņu, ne tikai “peldoša” kaut kādā šķidrumā,” norāda G. Lasmanis.

Konkursa triju dienu laikā produktus žūrijas vērtēšanai atbilstoši ražotāju norādēm sagatavoja šefpavārs **Gvido Jakobijšs**. Vaicāts, cik bieži savos ēdienos pavāri izvēlas iekļaut vietējo ražotāju izaudzēto, viņš ir tiešs: “Ēdājam vietējie produkti ātri apnīk, jo tie ir sezonāli, tādēļ – viņš grib garšas. Turklāt vietējais produkts pavāriem lielākoties nav pieejams visu gadu. Piegādātājs var apsolīt divas kazas piegādāt un dienu pirms tam paziņot, ka to nebūs. Viena produkta ražotāji aizvien nekooperējas, lai ilgāk spētu nodrošināt konkrēta produkta piegādes. Vietējie produkti ir, bet to ir maz, un nav arī pietiekami daudz informācijas, kur, kas un ko piedāvā.”

Vietējo produktu atrašanai kā pavārus, tā ikvienu Latvijas iedzīvotāju aicinām izmantot katalogu www.novadagarsa.lv, kurā vienkopus pieejama informācija par teju tūkstoš mazajiem ražotājiem un mājražotājiem visā valstī. Tajā atradīsiet pussimtsaimniecību, kuru produkcijai ir Zaļās karotītes zīme, vairāk nekā desmit saimniecības ar “Dabisko plāvu produkta” zīmi, gandrīz 300

Produktu vērtēšanā jāliek lietā visas maņas – šefpavārs Haralds Sauhs testē siera parauga aromātu

bioloģiskās saimniecības, kā arī ar starptautisko GlobalG.A.P sertifikātu.

Ar pilnu medaļu sadalījumu var iepazīties www.novadagarsa.lv sadaļā Aktualitātes

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,

LLKC sabiedrisko attiecību speciāliste

Produktu konkursa zelta medaļu ieguvēji

Produkta nosaukums	Uzņēmums
Ziedputekšņi	Alda Hāne
Arktiskā palija, svaiga	SIA “Blue Circle”
Kanna lēni audzēta broilera fileja – 100% Latvijas produkts	Dace Andersone
Kūpināts caurudzītis, cūkas	Egils Ezerkalns
Pikantā rulete, cūkas	Egils Ezerkalns
Kefirs, augu izcelsmes – sojas pupiņu	SIA “Gutopia Foods”
Cidoniju, paprikas gardums	Ilze Kupča
Trauslais mājas Napoleons	Ilze Kupča
Lapsu Mājas siers ar čia sēklām	Jānis Lapsa
Savvaļas ziedu limonāde	“LIVO”, SIA
Rabarberu liķieris “Žubišu gāzējs”	SIA “Aizputes Vīna darītava”
Stiprais alkoholiskais dzēriens “AVENE” 25%	SIA “BROVAR”
Nēģi, cepti želejā	SIA “Krupis”
Sausi nogatavināts liellopa steiks Rib eye bez kaula	SIA “Rukši”
Smiltsērķšķu marmelāde	SIA “Saulainie dārzī”
Pilnpiena jogurts ar meža mellenēm	A. Šefanovska zemnieku saimniecība “Bišudārzī”
Cidoniju sukādes	Virčavas pagasta zemnieku saimniecība “Apsītes”
Auksti spiesta nerafinēta rapšu eļļa	z/s “Kotiņi”
Bio auzu pārslas	z/s “Kaņepītes”
Bio rudzu pārslas	z/s “Kaņepītes”
Kūpināts mājas siers	z/s Saliņas

AKTUALITĀTES

LAD – PĀRMAIŅĀM UN MAKSĀJUMIEM GATAVS

Saruna ar Lauku atbalsta dienesta (LAD) direktora pienākumu izpildītāju **INDULI ĀBOLIŅU**.

Šovasar Zemkopības ministrijas (ZM) sistēmā veiktas ievērojamas pārmaiņas, kas skārušas arī Lauku atbalsta dienestu. ZM valsts sekretāram Raivim Kronbergam piekrītot doties strādāt Valsts Kancelejas direktora darbā, viņa vietā pēc garākas pārdomu pauzes piekrita darboties līdzšinējais LAD direktors Ģirts Krūmiņš. Tā kā LAD vadītāja krēsls tukšs nedrīkst būt ne dienu, ZM vadība šajā amatā par pienākumu izpildītāju norīkoja ilggadēju LAD direktora vietnieku Induli Āboliņu.

– **LAD uzsācis jauno platību maksājumu sezonu. Cik labi dienests tai sagatavojies?**

– No 16. oktobra sākam ISIP jeb Ilgtspēju sekmējoša ienākumu pamatatlalsta avansa maksājumu izmaksu. Te uzreiz jāsaka, ka liela daļa klientu izmantoja iespēju saņemt aizdevumu pret ISIP avansu, tas ir – jau pavasarī klienti varēja aizņemt 60 eiro par ha. Tiem, kuri avansu ir saņēmuši, no aprēķinātās kopējās atbalsta summas vispirms tiks ieturēts izmaksātais aizdevums, avansa maksājums kontā netiks ieskaitīts, būs tikai grāmatvedisks aprēķins, kurā klienti redzēs aprēķināto avansa summu.

Nākamais maksājumu termiņš ir 1. decembris, kad uzsāksim ISIP gala maksājumus, mazo lauksaimnieku maksājumu 500 eiro, pārdalošo maksājumu, ko maksā par pirmajiem hektāriem, kā arī daļēji sāksim saistīt atbalsta maksājumu izmaksu. Kā pērn jau daudzi ievēroja, šiem maksājumiem ir minimālā likme, plānotā un maksimālā likme, tā tad – maksājums nedrīkst būt mazāks par minimālo, bet nedrīkst pārsniegt maksimālo. Gan saistītajam maksājumam, gan ekoshēmu maksājumiem šajā periodā ir sarežģīta metode likmes noteikšanai. To rēķina maksājumu saņēmēju grupas ietvaros – no tiem atbalsta veidiem, kur maksimālā atbalsta likme varētu tikt pārsniegta, nauda tiek pārdalīta uz pasākumiem, kur pieteikumu ir tik daudz, ka likme sanāk zemāka par minimālo. Tā notiek arī ar ekoshēmu atbalstu – tajās ekoshēmās, kur pieteikumu ir vairāk, nekā sākotnēji rezervēti naudas līdzekļi, līdzekļi tiek pārdalīti no to ekoshēmu budžeta, kur nauda paliek pāri un likme

pārsniedz maksimālo. Ja ir iztrūkums, tad finansējumu vēl ņem no ISIP budžeta. Jāveic diezgan plaša kalkulācija, līdz ar to decembra sākumā visas administrēšanas nebūs pabeigtas. Tāpat būs jāveic maksājuma par liellopiem administrēšana, kur atskaites datums par dzīvnieka turēšanu ganāmpulkā ir 31. decembris. Maksājumu izmaksas termiņus ietekmēs arī fakts, ka 5. novembrī zemniekiem Valsts augu aizsardzības dienestā jāiesniedz atskaites par mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu. Līdz ar to ne visu informāciju paspēsīm līdz decembrim pārbaudīt, droši vien, ka atsevišķiem klientiem nāksies lūgt sniegt precizējumus. Tātad – uz 1. decembri pilnīgi precīzas informācijas par visiem pieteikumiem nebūs.

Lai varētu izmaksāt maksājumu par slaucamajām govīm, nolēmām, ka par tām decembra sākumā tiks izmaksāta minimālā likme. Kad visi pārējie saistītā atbalsta maksājumi būs administrēti, nākamā gada sākumā izmaksāsim otru maksājuma daļu. Minimālā likme sanāks 230 eiro, atlikums, kas varētu tikt piemaksāts, būs kādi 40 eiro. Rezultātā lielākā naudas masa decembrī zemniekiem tiks izmaksāta.

Tāpat būs ar saistītajiem maksājumiem par dārzeniņiem, augļiem un ogām, proteīnaugiem, miežiem, vasaras rapsi. Vispirms izmaksāsim minimālo likmi, nākamgad – atlikumu, kad būs skaidrs naudas atlikums, ko vajadzēs korekti sarēķināt.

– **Tātad precīzas atbalsta likmes par dzīvnieku un hektāru nav iespējams pateikt, jo būs pārreķinī?**

– Tieši tā. Tiem, kuriem ir būtiski, cik tiks maksāts, iesakām paskatīties LAD tīmekļa vietnē pagājušā gada maksāju-

ma likmes, pēc tām ir iespējams orientēties, cik maksās šogad. Tā kā šogad atbalsta nosacījumos izmaiņu nebija tik daudz kā pērn, tad var teikt, ka sistēma ir iestrādājusies un arī zemnieki vairāk pieraduši, kas un kā notiek. Līdz ar to, ja pērn līdz gada beigām bija izmaksāti 67% no tiešmaksājumiem pieejamā finansējuma – no 331 milj. eiro bija izmaksāti 222 milj. eiro, tad šogad plānojam, ka no 335 milj. būs izmaksāti 253 miljoni eiro līdz gada beigām, tie ir 76% no pieejamā finansējuma.

– **Kāds ir tiešmaksājumu gala termiņš?**

– Nākamā gada 30. jūnijs. Parasti visus maksājumus izmaksājam ātrāk, bet ir daži atbalsta veidi, kur tas nav iespējams, piemēram, atbalsts par sertificētu augu sēklu ražošanu, kam testēšanas rezultāti pieejami maijā.

– **Nesen valdība pieņēma lēmumu Lauksaimniecības datu centru (LDC) pievienot Lauku atbalsta dienestam. Ar ko jāreķinās LDC klientiem?**

– Klientiem lielu izmaiņu nebūs, mūsu uzstādījums ir reorganizāciju veikt tā, lai klientam nerastos neērtības. Galvenās izmaiņas būs saistītas ar to, ka, lai nokļūtu LDC tīmekļa vietnē, būs vispirms jāver vaļā LAD mājaslapa. Tālāk darbs notiks tajā pašā vidē, kurā līdz šim. Lauksaimnieks arī pēc 1. janvāra, kad LDC būs pievienots LAD, varēs pasūtīt krotālijas, pierēģistrēt govīs un citus dzīvniekus. Apkalpotājs būs LAD, bet darbinieki, kas apkalpošanu veiks, būs tie paši, kas bija LDC. Reorganizācija vairāk saistīta ar resursu optimizēšanu, sākot no telpu izmantošanas līdz pat informācijas apmaiņai.

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

PUTNKOPIĀ

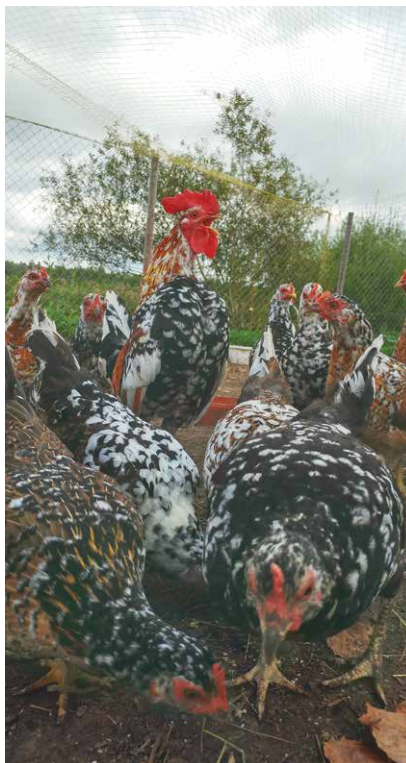
MAZIE PUTNKOPIJI SADARBOJAS

No 11. līdz 13. oktobrim Latvijas Nacionālajā dabas muzejā norisinājās Tautas putnkopju biedrības rīkotā izstāde “Vistu sēta. Latvijā audzēto vistu daudzveidība”. Notikuma unikalitāte slēpjas faktā, ka vistu izstādes Dabas muzeja izstāžu zālē nebija notikušas vairāk nekā 30 gadus.

Šoreiz dažādas saimniecības – Tautas putnkopju biedrības biedri – kopīgiem spēkiem izstādīja 40 vistu šķirnes un papildus acu priekam – nedaudzas dekoratīvo baložu šķirnes. Apmeklētāju interesi apliecināja ne tikai trīs dienas nerimstošā interesentu plūsma, bet arī precīzi skaitļi: uz daudzveidīgajiem putniem ieradās paskatīties 1784 apmeklētāji. Biedrība arī aicināja apmeklētājus balsot par, viņuprāt, interesantāko putnu. Iegūtie rezultāti gan nav pārsteigums – līdere ir cukurvistiņa ar cālīšiem, seko zīda vistas un eksotiski melnais *Ayam Cemani* gailis.

Šāda ievērojama pasākuma veiksmīgas sarīkošanas pamatā ir pati Tautas putnkopju biedrība (TPB), kura pašlaik apvieno 59 biedrus no visiem Latvijas novadiem. Biedru sastāvs ir tikpat raibs kā putni – no tādiem, kuru novietnēs uzturas 10 putni skaistumam un pašpatēriņam, līdz saimniekiem, kuri jau drīzumā nekvalificēsies kā “mazie” putnkopji, jo ganāmpulka apjoms strauji tuvojas 350 putnu ierobežojumam. Kā jau visām sabiedriskām organizācijām, arī Tautas putnkopju biedrībai ir savi mērķi, galvenais no tiem – attīstīt ilgtspējīgu putnkopību Latvijā, apvienojot pašpatēriņa, mazos un vidējos putnkopjus. Biedrībā īpašs uzsvars tiek likts uz komunikāciju biedru starpā un sadarbību, arī ar citām organizācijām. Tam labs piemērs ir sadarbība ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru, kura rīkotajosursos “Ganāmpulka veselības pārvaldība, iekļaujot dzīvnieku turēšanas un ēdināšanas nosacījumus (mājputni)” biedrības biedri varēja piedalīties bez papildu samaksas.

Var rasties jautājums – kādēļ ir svarīgi būt kādas biedrības biedram, vistas taču ēd un dēj tāpat, no saimnieka biedrošanās ar citiem nekas nemainīsies, ja vajadzēs kādu padomu, pameklēšu feisbukā. Patiesībā brīvprātīga sabiedrības pašorganizēšanās dažādās interešu biedrībās ir mehānisms, kas liecina par pilsoniskās sabiedrības attīstību un dod

Latvijas cukurvistiņas

Foto: Jānis Čunne

TPB biedrs Jānis Spurķis sniedz interviju vistu izstādes laikā Dabas muzejā

katram individuālam iespēju caur biedrību savu viedokli paust plašāk un pārstāvēt, jau kopā ar citiem līdzīgi domājošiem, savas intereses. Pašlaik Tautas putnkopju biedrības viens no galvenajiem mērķiem pēc mazo putnkopju interešu pārstāvības ir pievērsties tieši šķirnes putnu atzīšanai Latvijā. Lielākoties Latvijas mazajās saimniecībās tiek turēti “krosi” jeb vairāku šķirņu konkrētiem mērķiem veidoti jaukteni – šie putni ir izturīgi, ar labiem dējības rādītājiem. Tomēr daudzu putnu mīļotāju sirdīs dzīvo kas cits – vēlēšanās turēt konkrētas šķirnes, izkopt tās, varbūt pat atjaunot tādas, kuras skaitās daļēji vai pilnībā izzudušas. Izstāde

Dabas muzejā bija lielisks piemērs tam, ka mūsu saimniecībās dzīvo dažādi šķirnes standartiem atbilstoši putni, kuru audzēšana to saimniekiem sagādā prieku un gandarījumu.

IK “Rudeņi” saimniece Māriete Škapare:

“Būt biedrības biedram ir svarīgi vairāku iemeslu dēļ. Viens kaut ko vari darīt pie sevis mājās, bet biedrība – tā ir iespēja piedalīties mācībās, dažādosursos, kopīgiem spēkiem sarīkot izstādes un stāstīt sabiedrībai par to, ko dari. Mums ir ļoti veiksmīga sadarbība ar Lietuvas putnkopju biedrību, no viņu puses ir liela pretimnākšana un draudzīgi ielūgumi, padomi, kā attīstīt tieši šķirnes putnkopību. Mūsu kaimiņvalsts šajā ziņā ir tikusi daudz tālāk, jo rīko starptautiskas izstādes un ļoti kvalitatīvas mācības, arī par konkrētām šķirnēm un to īpatnībām.

Mēs arī uz to kopīgiem spēkiem tiecamies, tādēļ šāda sadarbība ir ļoti nozīmīga un kā biedrības biedram tā ir daudz vieglāk pieejama, nekā darbojoties individuāli. Piemēram, gredzenojot putnus, mēs šobrīd nedrīkstam gredzena marķējuma beigās likt burtus EE, kas nozīmē atbilstību Eiropas standartam, tādēļ jāturpina ar saviem putniem braukt uz izstādēm ārvalstīs, jāvāc izstāžu vērtējumi un jāturpina iesāktais.”

Par ļoti nozīmīgu uzdevumu Tautas putnkopju biedrības biedri uzskata Latvijas nacionālo vistu šķirņu uzturēšanu, pilnveidošanu un arī ceļu uz to starptautisku atzīšanu. Par Latvijas “īpašajām”, vēsturiskā atmiņā saglabātām, varam uzskatīt divas šķirnes – Latvijas cukurvistiņu un krūpiņu. Ja par cukurvistiņām pieejama gan dokumentāla, gan atmiņās balstīta informācija, tad par krūpiņiem zināms daudz mazāk. Tādēļ, ja kādam ir Latvijas cukurvistiņu un krūpiņu fotogrāfijas vai citi materiāli, kas saglabājušies no agrākiem laikiem, laipni lūdzam sazināties ar Tautas putnkopju biedrību, izmantojot sociālo tīklu sniegtās iespējas.

Laura Brencāne,

Tautas putnkopju biedrība

AUGKOPIĀ

ZIEMAS KVIEŠU ŠĶIRŅU MAISĪJUMU IZVĒRTĒJUMS

Ziemas kviešiem ir izšķiroša nozīme gan pārtikas, gan lopbarības ražošanā visā pasaulē. Tomēr mūsdienu lauksaimniecības prakse saskaras ar vairākām problēmām, tostarp ierobežotu audzēšanas zemi, klimata pārmaiņām un nepieciešamību samazināt ķīmisko pesticīdu un mēslošanas līdzekļu izmantošanu, kā arī slimību kontroli. Šķirņu maisījumi ir instruments, kas var atrisināt dažas no šīm problēmām.

Jau otro gadu pēc kārtas LLKC divos dažādos Latvijas novados ierīkoja demonstrējumu “Ziemas kviešu šķirņu maisījumu ekoloģiskais un ekonomiskais izvērtējums”. Demonstrējums īstenots sadarbībā ar Latvijas Zemnieku federāciju un Agrolesursu un ekonomikas institūtu, zinātniskais vadītājs – lauksaimniecības zinātņu doktors Jānis Vigovskis.

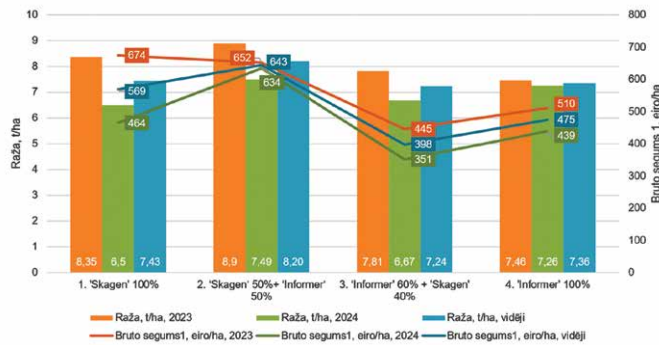
Demonstrējums ierīkots divos reģionos: Latgalē – z/s “Korsikova” Preiļu novada Preiļu pagastā un Zemgalē – SIA “Jaunkrasti SP” Jēkabpils novada Atašienes pagastā. Demonstrējuma īstenošanas laiks: 2022. gada oktobris – 2025. gada septembris.

Demonstrējuma mērķi:

- nodemonstrēt un izvērtēt ziemas kviešu šķirņu maisījumu produktivitāti un kvalitāti salīdzinājumā ar atsevišķām šķirnēm;

- demonstrēt šķirņu maisījumus kā vienkāršu paņēmieni, lai palielinātu ģenētisko daudzveidību un ražu salīdzinājumā ar atsevišķām šķirnēm.

Izvēloties kviešu šķirnes maisījumiem, tiek aplūkoti vairāki galvenie rādītāji – raža, izturība pret slimībām, graudu kvalitāte, ziemcietība, veldres noturība, nogatavošanās laiks. Tipiskā kviešu laukā vērojama viena šķirne jeb monokultūra. Šķirņu maisījumi ir potenciāls veids, kā palielināt ražu salīdzinājumā ar tīrajām šķirnēm. Kultūraugu šķirņu maisījumiem var būt dažādas īpašības. Viena šķirne var būt

Ziemas kviešu šķirņu un maisījumu raža un bruto segums 1 z/s “Korsikova”, 2023., 2024. gads un vidēji

ražīgāka, cita – izturīgāka pret kaitēkļiem vai noteiktām slimībām, atšķirties var arī kvalitāte. Lauks, kurā iesēts kultūraugu šķirņu maisījums, ir ģenētiski daudzveidīgāks un spēj labāk veidot ražību un kvalitāti. Pārskatot pētījumus citās valstīs, vērojams, ka būtiska priekšrocība šķirņu maisījumu veidošanai ir palielināta ražas stabilitāte.

Zemnieku saimniecība „Korsikova”

Lai pārlicinātos par šķirņu maisījumu īpašībām, otro gadu pēc kārtas z/s “Korsikova” tika ierīkots demonstrējums minimālajā apstrādē. Priekšaugi – lauka pupas. Ziemas kviešu sēja veikta 2023. gada 18. septembrī. Augsnes analīzes: velēnu vāji podzolēta augsne, smilšmāls; pH 6,4; K₂O – 128 mg/kg; P₂O₅ – 110 mg/kg.

Z/s “Korsikova” demonstrējums ierīkots 4 variantos:

- šķirne ‘Skagen’ – 100%;
- sēklu maisījums 50% ‘Informer’ + 50% ‘Skagen’;
- sēklu maisījums 60% ‘Informer’ + 40% ‘Skagen’;
- šķirne ‘Informer’ – 100%.

Ziemas kviešu šķirne ‘Skagen’ – vidēji vēlīna, intensīva tipa šķirne. Vidēji gara, ar vidēji labu veldres noturību. Piemērota optimālai līdz nedaudz novēlotai sējai, ļoti laba ziemcietība, E klases graudu kvalitāte, stabilas ražas arī sarežģītākos augšanas apstākļos.

Šķirne ‘Informer’ – vidēji vēlī-

na, intensīva tipa šķirne. Veido vidēji garus līdz garus augus ar spēcīgu stiebru un labu veldres noturību. Ļoti laba ziemcietība, B klases graudu kvalitāte, laba izturība pret dzelteno rūsu, miltrasu un lapu septoriozi.

2024. gadā veģetācija atjaunojās mar-ta 2. dekādē. Sējumā vietām tika novērotas sārtā un pelēkā sniega pelējuma infekcijas pazīmes. Laukā vietām bija redzami iznīkuši vai novājināti augi. Pārziemošana laba (apmēram 8–9 balles).

Audzēšanas tehnoloģijas visos variantos bija vienādas. Iknedēļas monitoringā ziemāju laukā tika skatītas ziemas kviešu attīstības stadijas, noteiktas slimības, kukaiņu sastopamība, nezālainība. Pēc novērojumiem tika lietoti augu aizsardzības līdzekļi. Vienu reizi pavasarī smidzināts herbicīds, regulators, divas reizes lietots fungicīds – stiebrošanai un vārpošanai. Pamatmēslojumā amofoss (NP 11:52) – 130 kg/ha un kālija hlorīds – 100 kg/ha. Slāpekļa mēslojums (N-149 kg/ha) tika dots 2 reizes sezonā. Visi varianti tiek nodrošināti arī ar mikroelementu mēslojumu.

Visaugstākā ziemas kviešu raža abos gados šajā demonstrējumā ir šķirņu maisījuma 2. variantam (50% ‘Informer’ + 50% ‘Skagen’) – 2023. gadā 8,90 t/ha, bet 2024. gadā 7,49 t/ha. Viszemākā raža 2023. gadā bija šķirnei ‘Informer’ 100% – 7,46 t/ha, bet 2024. gadā šķirnei ‘Skagen’ 100% – 6,5 t/ha.

Laikapstākļi pavasarī un vasaras sākumā ir ietekmējuši ziemas kviešu graudu

Ziemas kviešu šķirņu un maisījumu graudu raža un kvalitāte z/s “Korsikova” 2023. gadā, 2024. gadā un vidēji divos gados

Ražas un kvalitātes rādītāji	Varianti											
	'Skagen' 100%			'Skagen' 50% + 'Informer' 50%			'Skagen' 40% + 'Informer' 60%			'Informer' 100%		
	2023	2024	Vid.	2023	2024	Vid.	2023	2024	Vid.	2023	2024	Vid.
Raža, t/ha	8,35	6,50	7,43	8,90	7,49	8,20	7,81	6,67	7,24	7,46	7,26	7,36
Tilpummasa, g/Hl	80,36	74,40	77,38	81,82	74,07	77,95	77,46	73,60	75,53	79,68	72,93	76,31
Proteīns, %	11,70	12,19	11,95	10,8	11,95	11,38	10,2	11,32	10,76	12,9	10,82	11,86
1000 graudu masa, g	48,10	36,68	42,39	49,57	37,77	43,67	50,38	39,52	44,95	51,2	42,01	46,61

Foto: Anīta Pūka

Lauka diena SIA "Jaunkrasti SP"

kvalitātes rādītājus. 2023. gadā proteīna saturs visaugstākais bija šķirnei 'Informer' – 12,9%, bet 2024. gadā šķirnei 'Skagen' – 12,19%. Zemākais proteīna saturs 2023. gadā bija 3. variantam (60% 'Informer' + 40% 'Skagen') – 10,2%, bet 2024. gadā šķirnei 'Informer' 100% – proteīns 10,82%. Zems graudu proteīna saturs kviešu šķirnēm norāda uz nepietiekamu slāpekļa mēslojumu izmantošanos.

Tilpummasas, g/HL, un 1000 graudu masas, g, rādītāji ir zemāki nekā 2023. gadā. To ietekmēja laika apstākļi – sausums, karstums – svarīgākajos graudu veidošanās etapos. 2023. gadā tilpumasa, g/HL, visiem variantiem atbilda pārtikas kvalitātei, 2024. gadā pārtikas kvalitātes 4. grupai neatbilst 4. variants ('Informer' 100%).

Visrupjākie graudi, 1000 graudu masa ir 4. variantā ('Informer' 100%), 2023. gadā – 51,2 g, 2024. gadā – 42,01 g. Graudi ar lielāku tilpummasu liecina par graudu labāku nogatavošanos un bagātāku barības rezerves vielu krājumu.

Augstākais bruto segums 1 2023. gadā ir 1. variantam ('Skagen' 100% – 674 eiro/ha), zemākais – 3. variantam ('Informer' 60% + 'Skagen' 40% – 445 eiro/ha). 2024. gadā 2. variants ('Informer' 50% + 'Skagen' 50%) izceļas ar augstāko ražu – 7,49 t/ha – un nodrošina labu bruto segumu 1 (634 eiro/ha) pie pārtikas kvalitātes (4. grupa) pārdošanas cenas. Šķirne 'Skagen' 100% arī tiek realizēta kā pārtikas kvalitātes graudi, tomēr bruto segums 1 ir mazāks par 170 eiro/ha, jo raža ir 6,5 t/ha. Zemākais bruto segums 2024. gadā ir maisījuma 3. variantam

('Skagen' 40% + 'Informer' 60%) tāpat kā 2023. gadā. Stabilākais bruto segums 1 ir maisījuma 2. variantā ('Skagen' 50% + 'Informer' 50% – 643 eiro/ha).

Demonstrējums vēl turpināsies 1 gadu. Tiks salīdzināti 3 gadu rezultāti un izvērtēta šķirņu maisījumu efektivitāte.

SIA "Jaukrasti SP"

Saimniecībā šogad 80 ha platībā tika audzēti ziemas kvieši, lauka pupas, auzas, bija arī zaļmēslojuma papuve un ilggadīgie zālāji. Pēdējos gados saimniecībā audzē divas ziemas kviešu šķirnes: 'Skagen' un 'Zeppelin'. Saimniecībā audzētās šķirnes dažādos gados sevi parādījušas atšķirīgi, t. sk. arī kvalitātes rādītāji. Pēc Latvijas Sēklaudzētāju asociācijas datiem, šķirne 'Zeppelin' – vidēji agrīna, ar labu ziemcietību un sausumizturību, izturīga pret lapu un vārpa slimībām: miltrasu, dzelteno rūsu, brūno rūsu, vārpu fuzariozi, kas ļauj to ierindot starp labākajām modernās ziemas kviešu selekcijas izveidotajām šķirnēm.

SIA „Jaunkrasti SP” ierīkotajam demonstrējumam ir četri varianti:

- ziemas kviešu šķirne 'Skagen' – 100%;
- ziemas kviešu šķirņu 'Skagen' un 'Zeppelin' sēklu maisījums 50+50%;
- ziemas kviešu šķirne 'Zeppelin' – 100%;
- ziemas kviešu šķirņu 'Skagen' un 'Zeppelin' sēklu maisījums 60+40%.

Lauka raksturojums: pH – 6,5, smilšmāls, organiskā viela – 5,9%, P₂O₅ – 46 mg/kg, K₂O – 72 mg/kg.

Demonstrējuma varianti iesēti

2023. gada 15. septembrī, izsēja – 220 kg/ha (450 sēklas/m²), priekšaugi – ziemas kvieši. Pamatmēslojumā iestrādāts NPK 7:15:25 (140 kg/ha).

2023. gada rudenī un 2024. gada periodā no veģetācijas atsākšanās līdz ražas novākšanai veikti fenoloģiskie novērojumi un sējumu fitosanitārā stāvokļa novērtēšana.

Šī gada pavasarī, 26. martā, atjaunojoties veģetācijai, veikts sējumu ziemcietības novērtējums – noteikts pāriemojušo augu skaits: 1., 2. un 4. variants – 8 balles, 3. variants – 9 balles. Visas sezonas laikā tika novērtēts fitosanitārais stāvoklis.

Audzēšanas tehnoloģijas visos variantos bija vienādas. Veģetācijai atjaunojoties, tika lietots NPK 15:15:15 mēslojums 170 kg/ha un N-33.5 papildmēslojums 250 kg/ha (AS 31–AS 32). Pēc lauka novērojumiem tika lietoti augu aizsardzības līdzekļi: augšanas regulators, herbicīds, divi fungicīdu smidzinājumi.

Raža novākta 24. jūlijā. Šogad neslēģusies demonstrējuma otrā sezona un var salīdzināt divu gadu rezultātus. Ražas līmeni un graudu kvalitāti ietekmē daudzi faktori, kas katru gadu ir atšķirīgi. Šis gads bijis specifisks ar vēsu pavasari, pēc tam sausumu, svarīgi, kā šie nelabvēlīgie apstākļi ietekmē šķirnes. Graudu realizācijā svarīgi, lai graudiem būtu pārtikas prasībām atbilstoša kvalitāte. Ziemas kviešu šķirņu 'Skagen' un 'Zeppelin' un to maisījumu ražas un kvalitātes rādītāji apkopoti tabulā.

2024. gadā raža nedaudz zemāka bija 4. variantā ('Skagen' 60% + 'Zeppelin' 40%), bet, ņemot divu gadu vidējo ražību, 4. variantā tā ir augstākā, savukārt zemākā – 3. variantā ('Zeppelin' 100%). Salīdzinot šķirņu 'Skagen' un 'Zeppelin' ražību, zemāka tā ir šķirnei 'Zeppelin', savukārt maisījumos ar 'Skagen' tā ir augstāka.

1000 graudu masa visos variantos 2024. gadā bija zemāka nekā 2023. gadā. To ietekmēja sausums jūnijā–jūlijā un straujā nogatavošanās. Savukārt proteīns visos variantos 2024. gadā bijis augstāks kā iepriekšējā gadā. Tilpum-

Ziemas kviešu šķirņu un maisījumu graudu raža un kvalitāte SIA "Jaukrasti SP", 2023., 2024. gads un vidēji

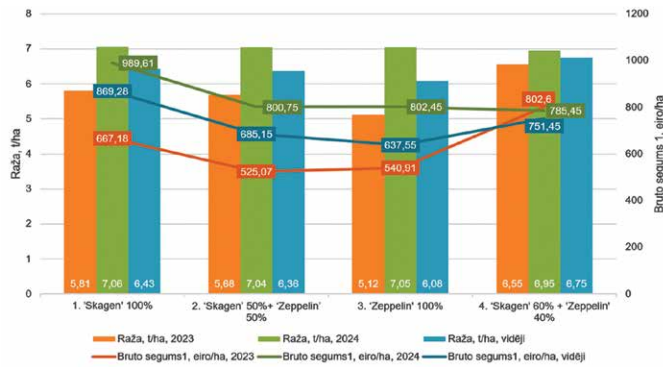
Ražas un kvalitātes rādītāji	Varianti											
	'Skagen' 100%			'Skagen' 50%+ 'Zeppelin' 50%			'Zeppelin' 100%			'Skagen' 60%+ 'Zeppelin' 40%		
	2023	2024	Vid.	2023	2024	Vid.	2023	2024	Vid.	2023	2024	Vid.
Raža, t/ha	5,81	7,06	6,43	5,68	7,04	6,36	5,12	7,05	6,08	6,55	6,95	6,75
Tilpummasa, g/HL	73,40	76,10	74,75	73,30	71,90	72,60	73,70	73,20	73,45	73,90	73,20	73,55
Proteīns, %	11,00	12,80	11,90	11,80	14,0	12,90	11,60	13,60	12,60	11,40	13,20	12,30
1000 graudu masa, g	47,20	38,40	42,80	40,10	36,60	38,35	41,40	36,20	38,80	42,20	38,00	40,10

masa tikai 1. variantā ('Skagen' 100%) atbilst pārtikas kvalitātei, lai gan pārējie rādītāji 2024. gadā ir atbilstoši pārtikas kvalitātei. Klimatiskie apstākļi ar temperatūras svārstībām pavasarī un nevienmērīgu mitrumu vasarā ir atstājuši negatīvu ietekmi uz graudu kvalitāti, līdz ar to arī zemāka graudu cena.

Bruto segums 1 2024. gadā augstāks ir 1. variantā ('Skagen' 100% – 989,61 eiro/ha), jo, realizējot graudus, tie atbilst pārtikas grupai. Zemākais bruto segums 1 2024. gadā ir 4. variantā ('Skagen' 60% + 'Zeppelin' 40% – 785,45 eiro/ha), kas ir pilnīgi pretēji salīdzinājumā ar 2023. gadu, kad šis variants uzrādīja augstākos rezultātus. Vidēji bruto segums 1 visaugstākais ir 1. variantā ('Skagen' 100% – 869,28 eiro/ha), viszemākais – 3. variantā ('Zeppelin' 100% – 637,55 eiro/ha).

Secinājumi:

Klimatiskie apstākļi 2024. gadā ar sausuma periodu jūnijā veicināja

graudaugu ātrāku nogatavošanos un ietekmēja graudu kvalitāti.

Vidēji divos gados augstāko ražu abās saimniecībās nodrošināja šķirņu maisījumi. **LU**

Demonstrējums "Ziemas kviešu šķirņu maisījumu ekoloģiskais un ekonomiskais novērtējums" realizēts LAP 2014.-2020. apakšpasākuma "Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem" ietvaros. LAD līguma Nr. 10.2.1.-20/22/P15 (15. lote). Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

Inese MAGDALENOKA,
LLKC Preiļu biroja
augkopības konsultante
tāl. 65381264
e-pasts:
inese.magdalenoka@llkc.lv

Anita PUTKA,
LLKC Jēkabpils
biroja uzņēmējdarbības
konsultante
e-pasts: anita.putka@llkc.lv
tāl. 65207071 un 26511269

AUGKOPIĀ

AR "THERMOSEED" METODI APSTRĀDĀTU SĒKLU IZMANTOŠANAS NOVĒRTĒJUMS

L abību un citu kultūraugu sēklu termiskā apstrāde pirms sējas, izmantojot karstu tvaiku, ir jauns, inovatīvs paņēmieni, kas pasaulē jau ilgāku laiku pazīstams kā "Thermoseed" metode slimību ierobežošanai. Tas ir efektīvs veids, kā aizstāt sēklas materiāla apstrādi pirms sējas ar ķīmiskiem līdzekļiem.

Viens no Eiropas Savienības Zaļā kursa mērķiem ir virzība uz videi mazāk kaitīgām saimniekošanas metodēm, tā sasniegšanai pesticīdu lietošanas apjoma samazināšana lauksaimniecībā ir liels izaicinājums. Metode ir izstrādāta Zviedrijā un tā ir rūpīgi pārbaudīta dažādu kultūraugu sēklu apstrādei dažādos klimatiskos apstākļos visā pasaulē, nodrošinot efektīvu sēklās sastopamo patogēnu kontroli.

"Thermoseed" sēklu apstrādes priekšrocības ir: augsta patogēnu kontroles efektivitāte; pārbaudīta sēklu dīgļspēja; videi droša lauksaimniecība un pārtikas produktu ražošanas tehnoloģija, tai skaitā – atbilst bioloģiskās lauksaimniecības prasībām. Metodes pielietošana ir laba darba vide personālam, strādājot ar sēklām, nav ķīmisko vielu iedarbības riska, nav nepieciešami individuālie aizsardzības līdzekļi.

Foto: Ilze Skudra

Z/s "Kalna Smīdes 1" demonstrējuma zirņu laukā konsultanti novērtē sējumu

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Cēsu birojs sadarbībā ar bioloģiski sertificētu zemnieku saimniecību "Kalna Smīdes 1" Cēsu novada Drabešu pagastā un konvencionālu zemnieku saimniecību "Lejas Ruķi" Valmieras novada Plāņu pagastā ierīkoja demonstrējumu, lai pārbaudītu ar "Thermoseed" metodi apstrādātu vasarāju sēklu ietekmi uz sējumu ražību un izturību pret augu slimībām salīdzinājumā ar neapstrādātu sēklu ietekmi.

2024. gadā bioloģiski sertificētajā z/s "Kalna Smīdes 1" tika audzēti zirņi, šķirne 'INGRID', konvencionālajā zemnieku saimniecībā "Lejas

Ruķi" audzēja un demonstrēja ziemas kviešu šķirni 'BRONZ' un vasaras miežu šķirni 'RGT PLANET'.

Z/s "Kalna Smīdes 1" zirņus iesēja 2024. gada 20. aprīlī. Tika izsētas 100 dīgstošas sēklas uz m². Zirņi sadīga 02.–06. maijā. 20. maijā tika uzskaitīti augi uz kvadrātmetru. Ar "Thermoseed" metodi apstrādāto sēklu variantā bija 10 augi/m², neapstrādātajā variantā 7 augi/m². Dīdzību ietekmēja sauss laiks apstākļi un sārņaugi – griķi, kas bija veiksmīgi pārziemojuši no iepriekšējā gada. 27. maijā, apsekojot sējumu, kaitēkļi, slimības uz augiem netika novērotas.

Ziemas kviešu 'Bronz' augu skaits/ m² un cerošanas koeficients 2024. gada pavasarī

Rādītājs/ variants	Neapstrādātas sēklas	Ar "Thermo- seed" metodi apstrādātas sēklas	Kodinātas sēklas
Augu skaits gab./m ²	255	335	230
Cerošanas koeficients	2,7	3,3	3,2

Z/s "Lejas Ruķi" ziemas kviešus iesēja 2023. gada 19. septembrī. Pamatmēslojumā iestrādāts Yara Mila kompleksais mēslojums NPK 14:14:21+6B. Sēti 500 dīgstoši graudi/m². Iesēti trīs varianti: 1) neapstrādātas sēklas, 2) ar "Thermoseed" metodi apstrādātas sēklas, 3) ar kodni Celesit trio (2 l/t) kodinātas sēklas. Aprīļa 1. dekādē ziemas kvieši papildmēslojumā mēsloti ar kalcija-amonija nitrātu 200 kg/ha, pēc stiebrošanas fāzes sākumā (AS32) mēslojums ar amonija sulfātu 120 kg/ha. 2024. gada 2. maijā iesēti vasaras mieži 'RGT PLANET'. Pamatmēslojumā dots Yara kompleksais mēslojums NPK 8:15:18 240 kg/ha un kalcija-amonija nitrāts 200 kg/ha. Vasaras mieži sēti 450 dīgstoši graudi/m². Iesēti trīs varianti: 1) neapstrādātas sēklas, 2) ar "Thermoseed" metodi apstrādātas sēklas, 3) ar kodni Celesit trio (2 l/t) kodinātas sēklas.

Z/s "Kalna Smīdes 1" zirņi tika novākti 4. augustā. Augstākā raža 1,67 t/ha iegūta variantā, kur tika izmantota sēkļu apstrāde ar "Thermoseed" metodi, bet sēkļu neapstrādātā variantā 1,59 t/ha. Proteīna saturs bija 25,19–25,64%.

Ar "Thermoseed" metodi apstrādāto sēkļu variantā raža ir lielāka par 0,08 t/ha, (+5.03%), arī proteīna saturs graudos ir par 0,35% lielāks (+1,39%). Var secināt, ka šajā gadā apstrādātas sēklas deva nedaudz lielāku ražu un labākus kvalitātes rādītājus (proteīna saturs).

Z/s "Lejas Ruķi" ziemas kviešu 'Bronz' sējumos varēja novērot "Thermoseed" metodes ietekmi rudens periodā, kad augu dīgšanas enerģija bija lielāka šajā variantā, gan augu biežība uz m². Veicot augu vērtējumu 26.10.23., tika uzskaitīti augi variantā, kur netika apstrādātas sēklas – 380 gab./m², ar "Thermoseed" metodi apstrādātām sēklām – 430 gab./m², bet kodinātās sēklas variantā – 385 gab./m².

Ziemas kviešu 'Bronz' raža un graudu kvalitātes rādītāji, 2024. gads

Variants	Raža, t/h	Proteīns, %	Ciete, %	Lipeklis, %	Zeleny indekss, %	Tilpummasa, kg/hl
Neapstrādāta sēkla	5,84	8,89	72,08	15,05	24,45	73,59
"Thermoseed" metode	5,83	9,91	71,20	16,72	29,52	73,89
Kodināta sēkla	6,06	11,07	69,69	18,07	33,82	74,69

Vasaras miežu 'RGT PLANET' raža, kvalitātes rādītāji, 2024. gads

Variants	Raža, t/ha	Proteīns, %	Ciete, %	Tilpummasa, kg/hl	B-glikāns, %
Neapstrādāta sēkla	5,44	13,53	59,64	58,61	4,28
"Thermoseed" metode	4,84	13,79	59,26	57,07	4,33
Kodināta sēkla	4,92	12,08	60,44	58,69	4,14

Pavasari, pēc pārziemošanas (29. aprīlis) tika veikta ziemas kviešu biežības uzskaitē un noteikts cerošanas koeficients

Joprojām var redzēt pirmssējas sēkļu apstrādes ietekmi uz augu attīstību, jo gan "Thermoseed" variantā, gan kodinot ar ķīmiskām kodnēm, augi labāk pārziemo un ir vairāk stiebru vienam augam. Demonstrējuma laukā vidēji uz m² bija 40–50 nezāles, dominēja tūruma kumelīte, trejkrāsu vijolīte un parastā virza.

Z/s "Lejas Ruķi" ziemas kvieši tika novākti augusta sākumā. Šī gada rezultāti parāda sēkļu pirmssējas apstrādes priekšrocības kvalitātes rādītājos, kas ir nedaudz augstāki apstrādāto sēkļu variantos. Ražība lielāka ir ar ķīmisko kodni apstrādāto sēkļu variantā.

Z/s "Lejas Ruķi" vasaras mieži sadīga 8.–9. maijā, kontroles variantā 305 augu/m², ar "Thermoseed" metodi apstrādāto sēkļu variantā 330 augu/m², kodināto sēkļu variantā 270 augu/m². Novērtēts sējuma fitosanitārais stāvoklis: nezāļainība kontroles variantā – 38 nezāles/m², ar "Thermoseed" metodi – 37 nezāles/m², kodinātajā 2. variantā 7 nezāles/m². Valdošās nezāles bija baltā balanda, tūruma tītenis, parastā virza, ložņu vārpata, kā sārņaugus konstatēts rapsis – 11 augu/m². 28. maijā miežiem tika novērtēta cerošana. Neapstrādāto sēkļu variantā cerošanas koeficients bija 3,3, ar "Thermoseed" apstrādāto sēkļu variantā 3,2, kodināto sēkļu variantā 3,2. Vasaras miežu sējumā jūnija sākumā parādījās lauksaimniekiem ļoti nepatīkamā nezāle – parastā gaiļšāre, kas stipri ietekmēja miežu augšanu un vienmērīgu nogatavošanos, kā arī palielināja mitrumu nokultajos graudos. Vasaras mieži tika nokulti augusta vidū. Vasaras miežu salīdzinājumā redzams, ka viens būtisks rādītājs –

proteīns augstāks ir variantā ar "Thermoseed" metodi apstrādātām sēklām. Ražība augstāka ir neapstrādāto sēkļu variantā, kas liek pārdomāt vasarāju sēklas pirmssējas apstrādes lietderību.

16. jūlijā tika noorganizēta lauku diena, kurā tika uzklāta prof. Dr. agr. Dz. Kreišmanes lekcija par bioloģiskās lauksaimniecības nozīmi tautsaimniecībā, tendencēm attīstībā, tika uzklāstas J. Pilliones pārdomas par "Thermoseed" metodes priekšrocībām un attīstības tendencēm Eiropā un pasaulē. Pēc tam dalībnieki apmeklēja demonstrējuma saimniecību laukus, kur turpināja diskusijas par aktuālām tēmām.

Kopsavilkums. "Thermoseed" metode neapšaubāmi ir draudzīgāka gan videi, gan darbiniekiem, kas strādā sējas darbos. Demonstrējuma rezultāti rāda, ka īpaši šī metode būtu ieteicama bioloģiskajā lauksaimniecībā, lai augi būtu veselīgāki, tīrāki no patogēniem organismiem. Būtiskas atšķirības ražības, kvalitātes rādītājos nav. Ievērojamāk ir pamanāma atšķirība ziemāju sējumos, jo ar "Thermoseed" metodi apstrādātā sēkla ir vairāk pasargāta no patogēnu iedarbības, straujāk dīgst, labāk cero un uzrāda labākus pārziemošanas rādītājus.

Demonstrējums "Ar inovatīvu metodi "Thermoseed" apstrādātu sēkļu izmantošanas novērtējums un demonstrējums" (17. lote) ierīkots LAP 2014.-2020. apakšpasākumā "Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem", LAD līguma Nr. 10.2.1-20/22/P12. Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

Valters DAME,
LLKC Cēsu biroja
augkopības konsultants
e-pasts:
valters.dambe@llkc.lv
tālr. 29100430

DĀRZKOPĪBA

MĀJDZĪVNIIEKU LOMA DĀRZKOPĪBAS TEHNOLOĢIJĀS. UN NE TIKAI

Kāpēc atkal runāsim par mājdzīvniekiem dārzkopībā. Viens – tas ir, novērojumi un pieredze, kas ir gūta ārzemju braucienos Austrijā, Čehijā, Francijā, Zviedrijā, bet būs novērojami arī par Latviju. Šoreiz nerunāsim tik daudz par konkrētām agromežsaimniecības praksēm, kur mājdzīvnieki ir neatņemama sastāvdaļa metožu realizācijā, bet par to daudzveidīgo ietekmi.

No patērētāja par palīgu

Tradicionālajā lopkopībā esam pieraduši, ka mums attiecīgās sugas mājdzīvnieki ir lielākoties resursu patērētāji. Mēs tiem ierīkojam ganības, mēs gādājam lopbarību, mēs barību bieži nelabvēlīgajos posmos pievedām klāt aplokos vai ziemošanas periodā – fermā. Tas viss liek saimniekam tērēt laiku, dažādus materiālus, tiek tērēts traktoru motorresurss, lai to visu nodrošinātu. Zinot, cik visi nepieciešamie resursi ir sadārdzinājušies politisku lēmumu un ekonomikas svārstību rezultātā, neviļus aizdomājami, vai tiešām tajā neko nevaram mainīt.

Izrādās, ka vēsturiski daudz kas mums no tā jau ir bijis pagājušajā gadsimtā, diemžēl vēstures rats ir bijis nežēlīgs un tādi saimniekošanas paradumi mums ir zuduši. Taču, par laimi, citur pasaulē cilvēki, vērojot mājdzīvniekus, ir daudzviet sapratuši, ka pie noteiktiem apstākļiem mājdzīvnieki no resursu patērētājiem kļūst par resursu radītājiem. Tie, veicot noteiktas funkcijas, ietaupa saimniekam laiku un naudu. Tā ir tikai viena medaļas puse, otra ir sarežģītāka – ietekme uz apkārtējo vidi. Vēlos piebilst, ka sabiedrībā ir nedaudz iesīkstējies viedoklis par to, ka tā noteikti nedrīkst, ka dzīvnieki izpostīs dārzu, tie izbradās, nolauzīs un vēl nez ko izdarīs. Par palīgu mājdzīvnieki saimnieka rokās kļūst tad, kad saimnieks dzīvniekus mīl, attiecas pret tiem ar sapratni. Dzīvnieki nav dumjš bars, bet var par tādu kļūt ļauna saimnieka rokās. Šoreiz mēs runāsim par sistēmām, kurās mājdzīvnieki mums var palīdzēt, lai varētu sev izaudzēt pārtiku, un ne tikai.

Mēsli

Par kūtsmēsliem mēs runājam tajā gadījumā, kad dzīvnieka dzīves cikls

Foto: Māris Narvils

Liellopu pareiza izmantošana atstāj labvēlīgu ietekmi uz vidi un augsni

ir saistīts ar atrašanos kūtī, tas ir loģiski, bet mēs neuzskatām par nozīmīgu to faktu, ka arī, atrodoties ārpus kūts, dzīvnieku vajadzība atbrīvoties no uzņemtās barības saglabājas. Līdz ar to mēsli paliek ārējā vidē, tajā vietā, laukumā vai aplokā, kur dzīvnieks uzturas dienas laikā. Tātad tie var kļūt par vidi piesārņojošu faktoru, ja šī platība ir pārāk maza un pārāk ilgs ir uzturēšanās laiks. Par šo mēs vēl parunāsim. Tātad mēsli nonākšana uz platības jau ir ieguvums prasmīga saimnieka acīs. Mēsli rada visi mājdzīvnieki, tas nozīmē, ka, novērojot mājdzīvnieku uzvedību, mēs varam droši teikt, ka mēsli nonākšana konkrētajā platībā no saimnieka viedokļa var kļūt par vadītu procesu. Vēl vairāk, ja mēs nedaudz pārzinām attīstības ciklus dažādiem kukaiņiem, mēs no šī fakta varam iegūt vēl vairākus labumus. Klasiskais piemērs ir, ka pēc liellopiem mēs varam ganīt vistas. Jēga ir pavisam vienkārša. Govs pļekā apmēram 4–5 reizes diennaktī, attīstās mēsli *Scathophagidae (Cordyluridae)* kāpuri. Izrādās, ka tā ir vesela dzimta un mums Latvijā tādas ir pat 28 sugas. Kāpuros ir daudz proteīna, kas tik ļoti ir nepieciešams kam – vistām. Jo bez proteīna vistas ātri kļūs par kanibāliem. Tātad, palaižot vistas aiz liellopiem, mēs iegūstam vairākus

bonusus. Vistām ir ganību zāle un proteīns, saimniekam mazāk rūpju par to barošanu. Tas nav viss, vistas liellopu mēsli pļekas izkliedēs tā, ka tur pēc tam neatradīs neko. Rezultātā ir veikta mēsli izkliede, nākamajā ganīšanas reizē nepaliks nenoešta zāle ap pļekām, kas citkārt būtu jāapplauj. Rezultātā šo divu mājdzīvnieku sugu sadarbība nes saimniekam reālu labumu.

Augsne

Šobrīd pasaule ir ļoti nopietnu draudu priekšā, jo izvēlēts saimniekošanas metodes augsni degradē. To ļoti uzskatāmi mēs redzam, kad lidojam ar lidmašīnu, gaišo (degradēto) vietu ir papildnam, lidojot pa visu Eiropu, un mēs neesam izņēmums. Mēsli nonākšanai uz zāles augsnes virskārtā ir sava loma. Mājdzīvnieku radītie mēsli ir vesela barotava dažādiem kukaiņiem – sanitāriem, piemēram, metāliskās krāsas mēsli vabolēm, kas, parokoties zem mēsli pļekas un parūpējoties par savu nākamo paaudzi, nodrošina mēsli nonākšanu augsnē. Tur sākas pamatīgas “dzīres” un mēsli sadalīšanās ieslēdzas pārējie posmi to noārdīšanā, kad pie noteiktu mikroorganismu (humificējošie) klātbūtnes veidosies organiskās vielas daļa humuss. Lūk, arī noglabātais ogleklis, par ko tik ļoti daudz runā sabiedrība.

► 11. lpp.

◀ 10. lpp.

Vide

Šobrīd jautājums par vidi, kā vienmēr, aktuāls, diemžēl pret mājdzīvniekiem ir izvēsta kampaņa par to "negatīvo" ietekmi uz mūsu planētu. Viss ir pareizi, tikai otrādi, mājdzīvnieku atgriešanās ir viens no augsnes, un ne tikai, glābšanas scenārijiem. Visas bēdas sākas ar cilvēku domāšanu. Atceraties uzskatu, ka mājlopi var postīt. Saimnieku iesīkstējušie uzskati utt. Ar prasmīgu mājdzīvnieku ganīšanu var panākt ļoti pozitīvu ietekmi uz vidi. Kaut vai Sosnovska latvāņa ierobežošanai cik daudz kaitīgo herbicīdu tiek izsmidzināts. Liellopi jaunus augus labprāt ēd, lielākus vienkārši nomīca, 2–3 gadu laikā attiecīgi platību atbrīvojot no tiem. Un tas ir iespējams vietās, kur cilvēks ar savu tehniku netiek klāt. Mērķtiecīga darbība, un mums šī problēma vairs nepastāvētu. Tātad mēs ar lopu palīdzību varam iedarboties uz noteiktām augu sugām, samazinot vienu īpatsvaru, un vairojot citu. Vairāk mēslo, vairāk iespēju atgriezt vidē sugas, kas ir saistītas ar mēslo pārstrādi dabā.

Lopu likvidācija un pievēršanās tikai augkopībai mums maksās dārgi. Mājdzīvniekiem ir paredzēta būtiska loma saimniekošanā laukos un apkārtnējās vides veidošanā. Šobrīd populāra ir ideja, ka, ja kaut ko gribam pasargāt, pēkšņi nedarām vairs neko. Mērķtiecīga mājlopu atrašanās vidē var dot daudz lielāku labumu nekā cilvēka darbība ar tehniskiem līdzekļiem. Prasmīgi izmantojot mājdzīvniekus, mēs varam izmainīt ainavu, padarot to daudz

fragmentētāku, acij tīkamāku. Jo daudz kur Latvijā ainava ir kļuvusi vienmuļa: vai nu meži, ko izcērtam, vai nu lauki, kuri bieži jau stiepjas tik tālu, cik vien cilvēka acs tver, ar visām no tām izrietošajām sekām.

Kaitīgo organismu ierobežošana

Viena no aktuālākajām problēmām. Redzam, ka ir milzīgs spiediens pesticīdu izmantošanas virzienā. Shēma – mums ir tāda un tāda problēma, dodiet mums jaunas darbīgās vielas, pesticīdus, tad mēs varēsim tikpat sekmīgi saimniekot kā citur. Paplašinām savu domu gājienu. Mājputniem ir barībā vajadzīgs proteīns, tātad kukaiņi, kāpēc lai mēs uz šīs problēmas bāzes neatrastu risinājumu. Viss, kas ir jāizdara, ir apdraudētā dārza platība jāpadara pieejama mājputniem. Kāds teiks: "Ak, šausmas, tie taču visu noēdīs pa tīro". Protams, ja putni būs reālā badā, tā var notikt, taču, ja tie ir mēreni pabaroti, viss būs labi. Te ir divas iespējas. Pirmais, kad mājputni fiziski noēd kaitēkļus, kuri atrodas uz dārzena, ogulāju lapām. Otrs, kas ir vēl vērtīgāks ieguvums, ir kaitēkļu dzīves cikla izjaukšana. Ļoti daudz kaitēkļiem iekūņojoties nākamās paaudzes tapšana notiek caur augsni, tad, lūk, nodrošinot šo pieeju apdobei, rindstarpai, mēs nodrošinām to, ka vistām ātri radīsies vēlēšanās sākt kašņāties. Tas, kā saka, tām ir gēnos no savvaļas sugām.

Laiks un platība

Novērojot mājdzīvniekus, mēs varam iegūt daudz derīgas informācijas.

Tieši šie divi parametri ir iesākumā būtiskākie. Līdzko mājdzīvnieki ir attiecīgās platības zāli noēduši, tā ir jāmaina uz nākamo porciju. Tiem būs laba apetīte un vēlme ēst. Neatkarīgi no tā, kur laidīsim mājlopus ganīt un vai tiek ganīti mājputni vai lielāki lopi. Pavasarī jāgana ir ātrā tempā, jo zāle aug ļoti strauji, vasaras otrajā pusē temps būs daudz lēnāks, jo zāle vairs tik strauji neaugs.

Nobeigumā vēlos teikt, ka atgriešanās pie pilnvērtīgi sabalansētas lauksaimniecības, ko saucam par atjaunojošo vai reģeneratīvo lauksaimniecību, dos mums iespējas atjaunot augsni, dažādot ainavu, saglabāt veselīgu vidi, jo pašreizējās lauksaimnieciskās metodes nedod šo komplekso risinājumu, lai mēs ar optimismu raudzītos nākotnē. Labāka nākotne nav iespējama bez mājdzīvnieku plašas izmantošanas. **LL**

Māris NARVILS,
LLKC vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts:
maris.narvils@llkc.lv
tālr. 29609943

EKONOMIKA

BRUTO SEGUMA APRĒKINI – TURPMĀK ELEKTRONISKI

J a u n a i s
bruto segumu
e-izdevums ir
izstrādāts ar
mērķi palīdzēt
gan esošajiem,
gan jaunajiem
lauksaimniekiem.

Tajā iekļauti piemēri par 2023. gadu, kas palīdzēs labāk izprast dažādu nozaru ieņēmumus un izmaksas, kā arī aprēķināt bruto segumus jūsu saimniecībā. Sniegti arī raksturojumi par svarīgākajām lauksaimniecības nozarēm aizvadītajā periodā. **LL**

Izdevums pieejams bez maksas šeit:
<https://saite.lv/dcXJ>

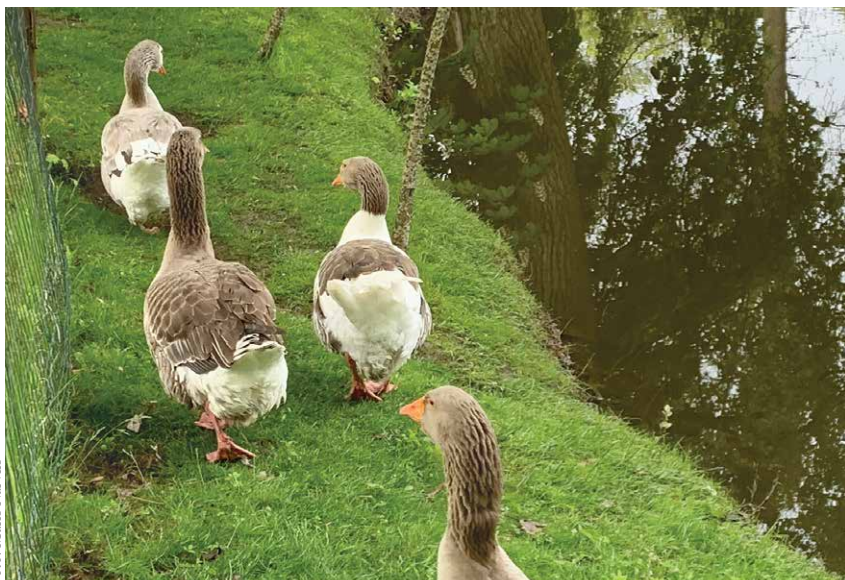

Foto: Māris Narvils

Zosis var būt labs palīgs zāles noganīšanā dārzā

MEŽSAIMNIECĪBA

Meža konsultāciju pakalpojumu centrs (MKPC) 2022. gadā aizsāka Eiropas Inovāciju partnerības projektu “CO₂ piesaistes un SEG emisiju mazināšanas pasākumi meža apsaimniekošanā un ietekmes novērtēšanas sistēma”.

Projektā iesaistīti vairāki partneri – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (vadošais partneris MKPC), Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Latvijas Meža īpašnieku biedrība, biedrība “Latvijas Zemnieku federācija”, aģentūra “Meža pētīšanas stacija”, SIA “Ingka Investments Management”, Mazo meža īpašnieku biedrība, SIA “Mikaitas” SIA “Latvijas Finieris mežs”, SIA “Sodra Latvia”.

Galvenā projekta aktivitāte – bilances kalkulators

Projekta darbība ir iedalīta vairākās aktivitāšu grupās – piesaistes pasākumu identificēšana; algoritma izstrāde; meža apsaimniekošanas CO₂ bilances kalkulatora izveide; meža apsaimniekošanas CO₂ bilances kalkulatora testēšana; meža apsaimniekošanas CO₂ bilances kalkulatora pilnveide; oglekļa tirdzniecības sistēmas ieviešanas iespēju Latvijā izvērtējums; izglītojošie pasākumi un informācijas izplatīšana. Tomēr jāsaprot, ka galvenā uzmanība ir veltīta kalkulatoru programmatūras izveidei, ar kuru iespējams aprēķināt meža apsaimniekošanas ietekmi uz CO₂ piesaisti un SEG emisijām noteiktai meža platībai izvēlēta laika periodā. Projekta īstenošana aizsākās ar mērķtiecīgu CO₂ piesaistes un SEG emisiju samazināšanas paņēmieni apzināšanu un definēšanu. Piesaistes pasākumi tika definēti gan meža zemēm, gan lauksaimniecības zemēm, kopumā 14 pasākumi. Meža zemēs tika definēti sekojoši piesaistes pasākumi: jaunaudzū kopšanas cirte, pelnu atgriešana mežā, minerālmēslojuma izmantošana sausieņos un āreņos, meža hidrotehniskā meliorācija slapjajiem, dabisko traucējumu bojāto un neproduktīvo mežaudzū mērķtiecīga atjaunošana un mežaudzū atjaunošana. Savukārt lauksaimniecības zemēs definētie piesaistes pasākumi ir mērķtiecīga orga-

PIEEJAMS MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS CO₂ BILANCES KALKULATORS

Kartogrāfiskais materiāls no CO₂ kalkulatora vietnes

nisko augšņu apmežošanas, mazauglīgu lauksaimniecības zemju uz minerālaugsnēm apmežošanas, kokaugu stādījumi, kokaugu joslu stādījumi, īscirtmeta atvasāji (kārķu plantācijas), kokaugu grupu stādījumi ganībās, organisko augšņu apmežošanas un pārslāpinašana un audžu kvalitātes uzlabošana apmežojušās lauksaimniecības zemēs.

Ko dod CO₂ bilances kalkulators?

Oglekļa piesaistes kalkulators dod iespēju noteikt meža apsaimniekošanas darbību ietekmi uz CO₂ piesaisti un SEG emisijām. Aprēķins tiek balstīts uz meža inventarizācijas datiem un dažādiem meža apsaimniekošanas scenārijiem, meža īpašniekam papildus ir iespējams plānot mērķtiecīgos piesaistes pasākumus kā apmežošanu vai jaunaudzū kopšana, piemēram, lai uzlabotu meža īpašuma kopējo oglekļa bilanci noteiktam laika periodam. Kalkulators dod iespēju noteikt katras mežaudzū oglekļa piesaistes bilanci gan mežaudzū, kur notiks mežsaimnieciskā darbība, gan mežaudzū, kur tā nenotiks. Variējot ar dažādiem meža apsaimniekošanas scenārijiem, koku ciršanas intensitāti un mērķtiecīgajiem oglekļa piesaistes pasākumiem, lietotājam ir iespējams noskaidrot sev vēlamāko meža apsaimniekošanas scenāriju un oglekļa piesaistes bilanci.

Kalkulatora sadaļas, funkcionalitāte, padomi lietotājam

Lai uzsāktu darbu ar kalkulatoru, ir nepieciešama reģistrācija, kur pietiks ar e-pasta adreses un jaunas paroles ievadīšanu. Konta izveide jāaktivizē, izmantojot e-pastā saņemto saiti. Pēc konta aktivizēšanas sistēma katram lietotājam izveido izolētu datubāzi, kurā tiek veiktas visas darbības – lietotāji redz tikai

savus datus, bet nevar piekļūt citu lietotāju datubāzēm. Kalkulatorā visi dati tiek grupēti projektos. Lietotājs pats var veidot jaunus projektus un katrā no tiem importēt dažādus meža īpašumus no Valsts meža dienesta (VMD) publicētajiem tiešsaistes datiem. Lai importētu sistēmā jaunus īpašumus, atliek ierakstīt kadastra numuru, un dažu sekunžu laikā šo īpašumu taksācijas dati ir redzami ekrānā. Sistēma piedāvā šos īpašumus apskatīt arī kartogrāfiski nogabalu poligonu līmenī, klāt var pieslēgt papildu slāņus, tādus kā biotopi, mikroliegumi, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, lauku bloki un plānotā saimnieciskā darbība. Plānošanas sadaļa piedāvā izvēlēties un veikt plānošanu pēc kāda no pieciem scenārijiem: mežā neko nedarīt; ciršana pēc gatavuma; mans darbību scenārijs; mani saimnieciskie rīkojumi; mani piesaistes pasākumi. Plānošanas periodu skaitu un katra perioda ilgumu lietotājs izvēlas pats, sistēma sākotnēji piedāvā aprēķinus veikt pa piecgadēm un 6–12 periodos. Pēc plānošanas procesa izpildes, kuru serveri ātri aprēķina, rezultātus var aplūkot atskaišu sadaļā. Atskaitēs ir pieejamas piecas atskaišu formas tabulu formā: CO₂ emisiju bilance; reģistrēto pasākumu saraksts; saimniecisko darbību plāns 1. periodam; saimnieciskā darbība nogabaliem; nogabalu plāns. Vēršam uzmanību, ka izstrādātais kalkulators joprojām ir testēšanas un pilnveides procesā, tāpēc projekta pārstāvji augstu novērtēs lietotāju norādes un viedokļus par nepilnībām vai ierosinājumiem vēlamam pilnveidojumiem, ko lūgums ziņot Salvim Daģim, e-pasts: salvis.dagis@llkc.lv, mob. tālr. 26484299. Izveidotais kalkulators publiskai lietošanai ir pieejams LLKC Meža konsultāciju pakalpojuma centra internetā vietnē <https://co2mezi-test.llkc.lv>

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

ATLIEK ATMEŽOŠANAS REGULAS PIEMĒROŠANU

ES atmežošanas regulas piemērošana jāatliek uz 12 mēnešiem, par to oktobrī vienojās Eiropas Padome un Parlaments.

Regulas piemērošanas atlikšana ļaus trešajām valstīm, dalībvalstīm, operatoriem un tirgotājiem būt pilnībā sagatavotiem tā sauktajiem uzticamības pārbaudes pienākumiem, proti, nodrošināt, ka noteiktas preces un produkti, ko pārdod ES vai eksportē no ES, netiek iegūtas izcirstu mežu platībās. Regula attiecas uz liellopiem un liellopu gaļas produktiem, koksni, kakao, soju, palmu eļļu, kafiju, gumiju un to produktiem.

Atmežošanas regula stājās spēkā 2023. gada 29. jūnijā, un tās noteikumi būtu jāpiemēro no 2024. gada 30. decembra. Padome piekrita Eiropas Komisijas (EK) priekšlikumam atlikt regulas piemērošanas datumu par vienu gadu, jo trūkst piemēram, vadlīniju dokumentu, kas palīdzētu uzņēmumiem un valstīm labāk piemērot jaunus noteikumus.

Oktobrī Eiropas Parlaments nobalsoja, ka regulas piemērošana jāsāk: 2025. gada 30. decembrī lielajiem operatoriem un tirgotājiem; 2026. gada 30. jūnijā mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem

Tas nodrošinātu juridisko no-

teiktību, paredzamību un pietiekami daudz laika likumības pārbaudītu sistēmu izveidei, kas aptver visas attiecīgās preces un produktus. Uzticamības pārbaudes sistēmai jāietver mežu izcirstāšanas risku noteikšana, kā arī uzraudzības un ziņošanas pasākumi, lai pierādītu atbilstību ES noteikumiem.

Regulas piemērošanas atlikšana nemaina tās būtību, proti, līdz minimumam samazināt ES ieguldījumu mežu izcirstāšanā un degradācijā visā pasaulē, atļaujot ES tirgū laist vai eksportēt no ES produktus, kas iegūti platībās, kas nav izcirstas pēc 2020. gada 31. decembra. **LU**

UZLABOTA LAUKU SAIMNIECĪBU DATU UZSKAITE UN ANALĪZE

Eiropas Komisija 25. oktobrī pieņēma jaunus noteikumus par lauku saimniecību ilgtspējas datu tīklu (FSDN), kas aizstās līdzšinējo lauku saimniecību grāmatvedības datu tīklu (FADN), ar mērķi no 2025. gada apkopot datus arī par ilgtspējību lauksaimniecībā un tās ekonomisko, vides un sociālo dimensiju.

FADN ir unikāls mikroekonomikas un grāmatvedības datu avots, kur apkopoti dati no vairāk nekā 80 000 ES saimniecībām. FSDN aizstās līdzšinējo sistēmu, jo tai tiks pievienoti ilgtspējības dati par vides un sociālajiem jautājumiem. Jauināšana uz FSDN ir ciešas sadarbības rezultāts ar dalībvalstīm, kas ir strādājušas kopā ar EK jaunas sistēmas radīšanā, lai iegūtu uzticamus datus un samazinātu datu ziņošanas slogu lauksaimniekiem un valsts pārvaldes iestādēm.

Turklāt FSDN atvieglos piekļuvi informācijai no dažādiem avotiem un tās izmantošanu, ievērojot principu "savākt vienreiz, atkārtoti izmantot vairākas reizes". Tas sniegs pilnīgāku priekšstatu par situāciju lauku saimniecībās un ļaus pieņemt labāk pamatotus lēmumus, apvienojot informāciju no FSDN, KLP stratēģiskajiem plāniem, lauksaimniecības prakses informācijas sistēmas, datiem par ietekmi uz vidi un ekonomiskajiem rādītājiem, kā arī citas tēmas. Jaunās sistēmas ieviešanai dalībvalstīm rezervēts finansējums 50 miljoni eiro. **LU**

BRĪDINA PAR AUGSNES EROZIJU EIROPĀ

Augsnes degradācija apdraud Eiropas lauksaimnieku konkurētspēju, nodrošinātību ar pārtiku, lauksaimniecības produktivitāti, bioloģisko daudzveidību un noturību pret ārkārtīgiem laikapstākļiem un klimata pārmaiņām, brīdina Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (JRC).

EK JRC Augsnes novērošanas centra pētnieku ziņojumā par augsnes stāvokli Eiropā 2024. gadā novērtēts augsnes degradācijas stāvoklis ES un citās Eiropas Ekonomikas zonas valstīs, tostarp Ukrainā, Turcijā un Rietumbalkānos.

Ziņojumā norādīts, ka kopējā augsnes erozija visā ES sasniedz 1 miljardu tonnu gadā. Pašlaik aptuveni ceturtdaļu (24%) ES augsnes ir skārusi ūdens erozija, galvenokārt aramzemē, un prognozes liecina par iespējamu pieaugumu par 13–25% līdz 2050. gadam.

Pieaug arī uzturvielu nelīdzsvarotība: aplēsts, ka tā skar 74% lauksaimniecības zemes. Šīs izmaiņas augsnes sastāvā var radīt negatīvas sekas. Piemēram, palielinās slāpekļa pārpalikums un tas var kaitēt cilvēku veselībai, kultūraugiem, ekosistēmām un klimatam. Tīkmēr lauksaimniecības platībās samazinās organiskais ogleklis, kas ir būtisks, lai augsne būtu veselīga. Aptuveni 70 milj. t šī organiskā oglekļa tika zaudēti no aramzemju mi-

nerālaugsnēm visā ES un Apvienotajā Karalistē no 2009. līdz 2018. gadam.

Bažas rada arī kūdrāju degradācija. Šie mitrāji ir būtiski oglekļa piesaistītāji: tie absorbē siltumnīcefekta gāzes no atmosfēras un uzglabā tās, tādējādi mazinot klimata pārmaiņas. Kad kūdrāju stāvoklis pasliktinās, tie var atbrīvot šīs gāzes atpakaļ atmosfērā. ES kūdrāju meliorācija rada aptuveni 5% no kopējām siltumnīcefekta gāzu emisijām. Pašlaik tiek lēsts, ka 50% kūdrāju ES ir degradēti, un daudzi no tiem ir neatgriezeniski bojāti.

Ārpus ES situācija ir tiek vērtēta kā "sausmīga" – īpaši Ukrainā, kur militārās darbības ir izraisījušas smagu augsnes iznīcināšanu. Tiek lēsts, ka vairāk nekā 10 milj. no Ukrainas 60 milj. ha zemes ir degradēti Krievijas iebrukuma dēļ. Atgūšanās no šiem bojājumiem var ilgt gadu desmitus vai pat gadsimtus. Turcijā aptuveni 1,5 milj. ha zemes ir sāļuma problēmas, kas var ietekmēt gan lauksaimniecības produktivitāti, gan ekosistēmas veselību. Rietumbalkāni ir ziņojuši par vairāk nekā 100 identificētām piesārņotām vai potenciāli piesārņotām vietām ieguves un rūpniecisko darbību dēļ, lai gan patiesais augsnes piesārņojuma apjoms šajos apgabalos joprojām nav zināms. **LU**

Pēc EK Agri-Press materiāliem informāciju sagatavoja **Iveta Tomšone**, LLKC Apgāda vadītāja

Termins, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti, iesniegumu un atskaitu apkopšanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2024. GADA DECEMBRĪ

Termins	Novembris							Decembris							Janvāris													
	1	4	14	15	17	19	20	21	24	25	30	1	2	4	14	15	16	17	19	20	21	22	23	24	27	31		
Plātbū maksājumi	Lauku bloku precizēšana 2025. gada sezonai																											
	No kārtējā 15. nov. līdz nākamā 15. febr. noteiktā apmērā jānodrošina augšnes segums, lai attiecībā uz 2025. gada sezonu izpildītu obligāto LLV56 prasību, kā arī EKO1 vai EKO7 nosacījumus, ja pietiekamā mērā atbalsta veidiem jānodrošina																											
Projektu un investīcijas	Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai																											
	Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai																											
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samaz. pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai, un pielāgošanās pasākumu īstenošanai																											
	Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē																											
Mikrouzņēmumu nodoklis	Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai																											
	Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai (preventīvie ieguldījumi atkopības saimniecībām - Žogu izveide, saugsmu iegāde)																											
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																											
	Nodokļa samaksas termiņš																											
Dabas resursu nodoklis	Gada deklarācija (ja saskaņā ar PVN likuma prasībām gada dekl. ir jāiesniedz)																											
	Termiņš, līdz kuram jāinformē VID, ja 2025. gadā vēlas izmantot 137. panta īpašo kārtību (kases princips)																											
Darījumu kvīts	Termiņš, līdz kuram jāinformē VID, ja 2025. gadā vairs NEvēlas izmantot 137. panta īpašo kārtību (kases princips)																											
	Mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija																											
Skaidras naudas deklarēšana	Nodokļa samaksas termiņš																											
	Termiņš, līdz kuram jāinformē VID, ja 2025. g. vēlas maksāt mikrouzņēmumu nodokli																											
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Termiņš, līdz kuram jāinformē VID, ja 2025. g. vēlas maksāt mikrouzņēmumu nodokli																											
	Termiņš, līdz kuram jāinformē VID, ja 2025. g. vēlas maksāt mikrouzņēmumu nodokli																											
Gada pārskats	Atskaites iesniegšanas termiņš PAŠNODARBINĀTAJIEM																											
	Nodokļa samaksas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																											
Grāmatvedība un nodokļi	Termiņš 2025. gada ienākuma prognozēšanai PAŠNODARBINĀTAJIEM																											
	Darba devēja ikmēneša ziņojums																											
Skaidras naudas deklarēšana	Nodokļa samaksas termiņš - darba devējiem																											
	Dabas resursu nodokļa pārskats																											
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Nodokļa samaksas termiņš																											
	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																											
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																											
	Deklarācija par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem ar fiziskajām personām 2024. gadā																											
Gada pārskats	Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām 2024. gadā																											
	Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām iepriekšējā mēn.																											
Gada pārskats mikro un mazām sabiedrībām	Nodokļa samaksas termiņš																											
	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																											
Gada pārskats mikro un mazām sabiedrībām	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par gadu) - ja ienākums no kapitāla pieauguma ceturksnī NAV pārsniedzis 1000 eiro																											
	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																											
Gada pārskats mikro un mazām sabiedrībām	Nodokļa samaksas termiņš																											
	Gada pārskats par 2024. gadu (ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu; mikro un mazām sabiedrībām)																											

LAUKU ATTĪSTĪBA

STRĀDĀT AR PRIEKU
PIENA LOPKOPĪBAS SAIMNIECĪBĀ

Tikai pusgadu Ingus Gadišķis ir Brīvzemnieku pagasta zemnieku saimniecības “Kalnzemnieki” jaunais īpašnieks. Uz jautājumu, kas ir mainījies, pārņemot mamma saimniecību, Ingus smejas un saka, ka nav izmaiņu, tāpat jāstrādā turpmāk. Šobrīd viņš saimniecībā apstrādā ap 80 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes un kopj 62 dažāda vecuma liellopus, tajā skaitā 24 slaucamas govīs. Saimniecība pienu realizē Pienensaimnieku kooperatīvajā sabiedrībā “Pienene KT”, ar ko izveidojusies laba sadarbība.

Saulainā rudens dienā “Kalnzemniekos” mani sagaida saimnieks Ingus, viņu ģimenes taksītis un slaucamo govju ganāmpulks pāri ceļam. Esam jau iepriekš tikušies ar saimnieku gan saimniecībā, gan mūsu, LLKC Limbažu birojā, jo Ingus atnāca pie mums ar vēlmi iesaistīties programmā “Laukiem zelt”, lai kopīgi palīdzam tikt saimniecībā uz priekšu. Sadarbība bija veiksmīga un iepriekšējo trīs gadu laikā saimniecībā daudz paveikts: ievērojot lopkopības konsultantes ieteikumus, izslaukums palielināts par gandrīz 2000 kg no govīs gadā un tagad tas vidēji ganāmpulkā ir ap 9000 kg, tāpat papildināts tehnikas parks ar jaudīgu traktoru un dažādiem lopbarības sagatavošanas agregātiem, un, īstenojot “Atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai” projektu, no mamma pārņemta saimniecība. Ingus saimniecība vairākus gadus ir LLKC Limbažu biroja grāmatvedības klients.

Kā viss sākās

Ingus ir uzaudzis četru bērnu ģimenē, un mamma Rudīte ir bijusi tā, kura deviņdesmitajos gados uzsākusi saimniekot pienu lopkopības nozarē, sākot turēt vien dažas slaucamās govīs. Ar laiku to skaits palielināts, iegādāta tehnika, kas šobrīd jau savu laiku nokalpojusi. Ingum jau bērnībā ļoti patīcis darboties ar tehniku, palīdzēt saimniecības darbos, tāpat iešana kūtī pie lopiem ir bijusi ikdienas. Ingus mēģinājis strādāt pilsētā, jo ieguvis mēbeļu galdnieka arodu, tomēr pilsētas dzīve viņam nav iepatikusies, un tādēļ atgriezies dzimtajās mājās un uzņēmies saimniecības vadību. Savukārt galdnieka prasmes šobrīd ļoti no-

Foto: Dace Šilina

Tikai pusgadu Ingus Gadišķis ir Brīvzemnieku pagasta zemnieku saimniecības “Kalnzemnieki” jaunais īpašnieks

der, lai veiktu nepieciešamos būvdarbus saimniecībā, šī aroda apguve iemācījusi Ingum visu darīt ar lielu precizitāti arī šobrīd veicamajos darbos.

Ģimene laukos ir kopīgs,
liels spēks

Kā lielu atbalstu Ingus min savu ģimeni – sievu Viktoriju un dēlus Eliasu un Gabrielu, kuriem ir attiecīgi septiņi un trīs gadi. Sieva strādā algoātu darbu un vakaros palīdz paveikt dažādus darbus kūtī, bet abi darboties gribošie bērni ar prieku apdara nelielos darbiņus – pārliet aplokos ganu mietņus un ļoti labprāt sēžas traktorā kopā ar tēti. Dažkārt pie darbiem palīgā nāk brālis, nepieciešamības gadījumā govju slaukšanā palīdz arī mamma, īpaši, kad Ingus apguva lauksaimniecības zināšanas Priekuļos.

Jauniegtās zināšanas
jāpielieto saimniecībā

Lauksaimniecības zināšanas Ingum nācās apgūt obligāti, jo viņš vēlējās īstenot jaunā zemnieka projektu un pārņemt saimniecību. Šobrīd Ingus mācības ir pabeidzis un priecājas par iegūtajām zināšanām, jo vienmēr mācoties var iegūt ko jaunu, padziļināt esošās zināšanas un prasmes un, kā Ingus saka, saprast, kādēļ notiek tieši tā. Ingus apgūto pielieto savā saimniecībā un smejas, ka reizēm ko jaunu izstāsta saviem kaimiņu saimniekiem arī.

Ingus regulāri seko līdzi saimniecī-

bas ieņēmumiem un izdevumiem, ļoti prātīgi apsver, vai iedomātā lieta vai aprīkojums vispār ir vajadzīgs un saka, ka reizēm, kaut ko neiegādājoties uzreiz, izrādās, ka šī lieta nemaz nav bijusi vajadzīga un tā ir ietaupījušies līdzekļi.

Ingus atzīt, ka ļoti svarīgi ir izkopt lopu genofondu, jo praksē pārbaudījis, ka no ļoti ražīgām govīm var iegūt tikpat un vēl produktīvākas teles, bet, ja māte nav devusi daudz piena, tad ir pierādījies, ka tai piedzimušo teļu nevar izaudzēt par produktīvu slaucamu govī.

Ļoti nepieciešamā tehnika un
bailes iesniegt projektu

Ingus vēlēšanās bija atvieglot fizisko darbu saimniecībā un uzlabot ražošanas produktivitāti. Ilgus gadus šeit ģimene strādāja ar mazjaudīgiem traktoriem un visus lopbarības sagatavošanas pakalpojumus ņēma no citām saimniecībām, kam bija nepieciešamā tehnika. Ingus vēlējās pats sagatavot lopbarību un to darīt tieši tad, kad zāle ir nepieciešamajā gatavībā, lai sagatavotu kvalitatīvu barību. Tomēr piena iepirkuma cenas bija nestabilas un nelielas, kas Ingus ģimeni atturēja no jaunas tehnikas iegādes.

Tādēļ programmā “Laukiem zelt” veicām saimniecības grāmatvedības datu analīzi, kas parādīja, ka daļība projektu konkursā, lai iegādātos tehniku, ir tomēr iespējama. Tā, veiksmīgi iegūstot Eiropas finansējumu projektu konkursos

▶ 16. lpp.

Šobrīd saimniecībā ir mūsdienīga lopbarības sagatavošanas tehnika

◀ 15. lpp.

“Ieguldījumi lauku saimniecībās” un “Atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai”, šobrīd saimniecībā ir mūsdienīga lopbarības sagatavošanas tehnika, kas ļauj saimniecībai attīstīties. Pats saimnieks

sajūsmināti stāsta par savu jaudīgo *John Deere* traktoru, ar kuru strādāt, viņaprāt, ir komfortabla atpūta.

Nākotnes plāni un vēlējums biznesa uzsācējiem laukos

Ingus ir gados jauns saimnieks, uz

attīstību vērst, šobrīd viņa lielākā vēlēšanās ir uzlabot darba apstākļus tā, lai strādāt būtu fiziski viegli un saimniecība būtu sakārtota. Nepieciešams paplašināt lopu novietni, lai turpinātu palielināt slaucamo govju skaitu, strādāt pie lopu genofonda uzlabošanas, lai nākotnē varētu izveidot tīršķirnes ganāmpulku.

Ingus iedrošina jaunus uzņēmējus sākt darboties lauksaimniecībā un no savas pieredzes saka, ka, ja ir vēlēšanās dzīvot un strādāt laukos, tad jāpārlicinās, vai izvēlēta joma patiesi patiek un tad 100% laika jāizlieto, lai darītu, un viss sanāks!

Dace SILIŅA,
LLKC Limbažu
biroja projektu vadītāja
Tālr. 26338706
e-pasts:
dace.silina@llkc.lv

BIOLOĢISKĀ LAUKSAIMNIECĪBA

“LĀSES AM” – LIELĀKĀ BIOLOĢISKĀ SAIMNIECĪBA PĒC APGROZĪJUMA

Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija (LBLA) apkopojusi bioloģisko saimniecību TOP 100 pēc apgrozījuma.

Sadarbībā ar *Lursoft* atlasītas 100 spēcīgākās bioloģiskās saimniecības Latvijā, vērtējot pēc to apgrozījuma 2023. gadā. Pirmo desmitnieku aizpilda bioloģiskie ražotāji, kuri pērn apgrozījuši vismaz miljonu eiro. Tajā redzam ne tikai gaļas lopu turētājus un labības audzētājus, bet arī biosertificētus briežu dārzus. TOP 100 iekļauti visi spēcīgākie uzņēmumi, kuriem da-

tubāzē ir atzīme par darbību bioloģiskajā lauksaimniecībā, bet, piemērojot platības kritēriju (sākot no 100 ha).

TOP 100 virsotnē ir SIA *Lāses AM*, kas darbojas Kuldīgas novadā. Uzņēmuma struktūrvienība *Kolumbi* rūpējas par bioloģiski sertificētu tīršķirnes liellopu audzēšanu. No uzņēmuma kopējā gandrīz septiņu miljonu eiro lielā apgrozījuma bioloģiskās lauksaimniecības sadaļa pērn bijusi nepilnus divus miljonus eiro liela.

“Topa līderi *Lāses AM* ir visai intensīvi strādājoša uz biznesu orientēta biolo-

ģiskā saimniecība, kas vienlaikus spēj nodrošināt lielo, bet arvien retāk sastopamo vērtību – pilna cikla saimniekošanu. No augsnes mēslojuma un barības lopiem līdz bioloģiski sertificēta gala produkta sagatavošanai un pārdošanai – visu paveic paši ar saimniecības iekšējiem resursiem. Nevar noliegt *Lāses AM* nozīmīgo pienesumu bioloģiskās lopkopības attīstībā, un centieni strādāt maksimāli efektīvi – tomēr arvien bioloģiskās sistēmas ietvarā – ir jānovērtē,” norāda LBLA valdes priekšsēdētājs Raivis Bahšteins.

LBLA informācija

TOP 10 bioloģiski sertificētās saimniecības pēc apgrozījuma:

		Apgrozījums, 2023. g.	Platība, ha	Atrodas
1.	SIA <i>Lāses AM</i>	6 850 219	501	Kuldīgas nov., Rumbas pag.
2.	SIA <i>Purnavu muiža</i>	5 108 458	370	Mārupes nov., Mārupes pag.
3.	Z/s <i>Ķelmēni</i>	2 968 934	821	Gulbenes nov., Rankas pag.
4.	SIA <i>AJ Real Estate</i>	2 499 278	260	Rīga
5.	SIA <i>Akmeņkalni</i>	2 416 552	1235	Ventspils nov., Vārves pag.
6.	Z/s <i>Liepziēdi</i>	2 344 333	2171	Ludzas nov., Ludza
7.	SIA <i>Dolo</i>	2 094 958	486	Balvu nov., Šķilbēnu pag.
8.	SIA <i>Kalēji</i>	1 471 581	1250	Rēzekne
9.	SIA <i>KARS-E</i>	1 262 462	562	Kārsava
10.	SIA <i>Ragu dārzs</i>	1 142 200	807	Tukuma nov., Lestenes pag.

Avots: *Lursoft*

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA “UnitedPress Tipogrāfija”
“Lauku Lapu” var abonēt
Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsaucē obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

